

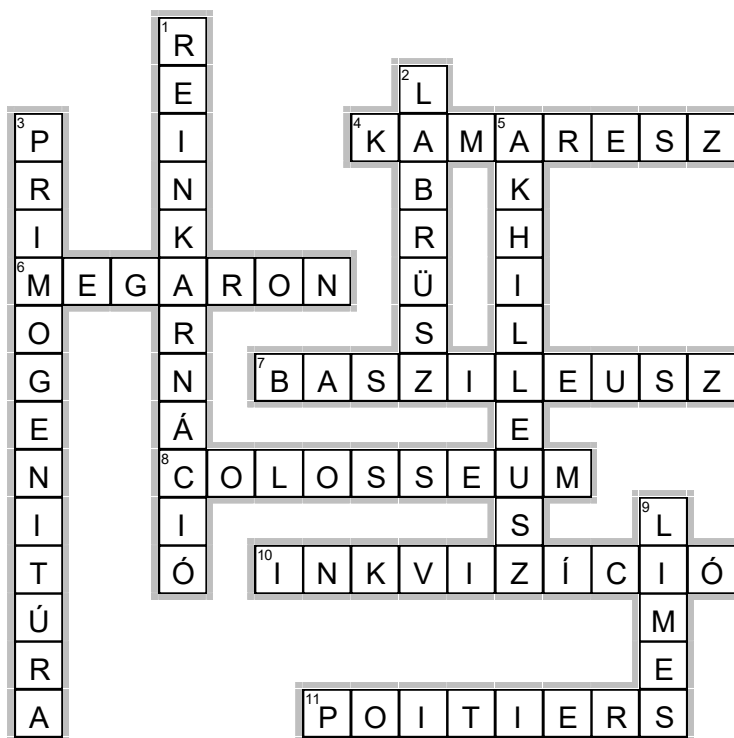
Értékelési útmutató

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ábécé kisbetűivel jelöltük (kivétel a keresztrejtvény). Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta, vagyis az item megoldása jó (1 pont), illetve a tanuló nem oldotta meg, hiányos, vagyis az item megoldása nem jó (0 pont). Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen az értékelési útmutatóban megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint az igazolható jó válasz is pontot ér.

Ha egy feladat meghatározza a válasz elvárt elemeinek számát, és a tanuló ennél többet jelöl meg, akkor a megoldás sorrendjében kell értékelné. Ha a tanuló az összes válaszlehetőséget megjelöli, nem kaphat pontot.

1. feladat

11 pont

EclipseCrossword.com

Helyes megoldás a primogenitura (függőleges 3.) írásmód is!

2. feladat

13 pont

- Brundisium
- Spartacus
- Pharszalosz *esetleg* Pharszalusz
- Pompeius
- Caesar vagy Julius Caesar
A d)-e) sorrend mindegy.
- Kr. e. 44 vagy i. e. 44
- Brutus és/vagy Cassius
- Kr. e. 42 vagy i. e. 42
- Octavianus/*esetleg* Augustus és/vagy Antonius
- Actium
- Kr. e. 31 vagy i. e. 31
- Octavianus/*esetleg* Augustus és/vagy Agrippa
- polgárháború

3. feladat**10 pont**

- a) Frank Birodalom *esetleg* frank
- b) Nagy Károly *vagy* Károly *vagy* I. Károly
- c) Róma
- d) kancellária
- e) avar
- f) comes
- g) örgrófság
- h) örgrófok/grófok/érsekek/püspökök/palotagróf

Három tisztségviselő megnevezése kell az 1 pontért.

- i)-j) földbirtok és a grófságok/örgrófságok jövedelmeinek egy része/harmada

A sorrend mindegy.

4. feladat**7 pont**

Állítás	Igaz	Hamis
a) Az ókorban Mezopotámia folyók által feltöltött talajában nem volt kő, ezért a városfalakat, az épületeket, a toronytemplomokat agyagtéglából építették.	X	
b) A görög poliszok haderejét elsősorban a nehézfegyverzetű lovasok, a hopliták adták.		X
c) A római naptár eredetileg tíz hónapos volt, Kr. e. 700 körül tértek át a 12 holdhónapra.	X	
d) A córdobai Sziklamecset imatermének különlegessége, hogy a templomba belépő látogatót egy 860 oszlopból álló „oszloperdő” fogadja.		X
e) A 14. század közepén nagy pestisjárvány pusztította végig Európát, a kórt 1347-ben velencei hajósok hozták be Ciprusról.		X
f) Az ortodox egyház egymástól teljesen független (autokefál) nemzeti egyházakból áll, melyeket egy-egy pátriárka vezet.	X	
g) A lovagi költészet keretében trubadúrok énekelték meg szerelmüket az imádott hölgy iránt.	X	

5. feladat**14 pont**

- a) 1. kő, fém
- b) 2. Mükéné
- c) 2. Themisztoklész
- d) X népgyűlés
- e) 1. Athén
- f) 2. Ithaka
- g) X farkas
- h) 2. Hésziodosz
- i) 1. Apollón
- j) 2. fasces
- k) 2. öt
- l) X allódium
- m) X premontreiek
- n) 2. I. Vilmos

Csak a helyesen bekarikázott szám vagy X jel fogadható el.

6. feladat**8 pont**

- a) áthúzva
- b) áthúzva
- c) áthúzva
- d) bekarikázva
- e) bekarikázva
- f) áthúzva
- g) áthúzva
- h) bekarikázva

Csak az áthúzott vagy bekarikázott betűjel fogadható el megoldásként.

7. feladat**9 pont**

- a) skolasztika
- b) vallásos vagy egyházi
- c) teológia
- d) filozófia
- e) szolgálólánya
- f) Arisztotelész
- g) arab
- h) 13.
- i) Aquinói

8. feladat**9 pont**

1. kép	2. kép	3. kép
d) e) i)	a) c) f) g)	b) d) h)

A d)-nek szerepelnie kell mindkét helyen az 1 pontért! Pontmegosztás nincs!

9. feladat**9 pont**

- a) E
- b) G
- c) A
- d) H
- e) J
- f) C
- g) F
- h) D
- i) B

10. feladat**10 pont**

Esszé

Az alábbi pontozást kell alkalmazni. **Figyelembe kell venni, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.**

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	1
Kommunikáció	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	3

Feladatmegértés

A tanuló a feladat utasításának megfelelően összefoglalja a kereszténység államvallássá válásához vezető okokat az adott időszakban. Egyéb kérdéseket legfeljebb a forrásokból következtetve érint. (1 pont)

Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.

Tájékozódás térben és időben

Az esszében megemlíti a tanuló: témája a Római Birodalomhoz kapcsolódik (tér); A témát a 4. századhoz kapcsolja vagy említhet konkrét évszámot is: pl. 313; 325; 380; 391 (idő).

Az 1 pont akkor jár, ha minden szempontra (tér, idő) kitér.

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet, megfelelő a nyelvhelyesség, nincs durva helyesírási hiba. Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)

Szaknyelv alkalmazása

A tanuló használja (a források alapján is) a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat (pl. állam, államszervezet, császárság/dominatus, monoteizmus, Messiás, keresztény, keresztény vallás, keresztység és úrvacsora, apostol, misszió, Biblia, Újszövetség, evangélium, püspök, zsinat; államvallás, dogma; Szentháromság stb.). (1 pont)

Legalább 4 fogalmat használ.

Ismeretszerzés, a forrás használata és következtetések levonása

A tanuló 3 elemre utal a 3 forrást használva a témához tartozóan (3 pont): pl.

- A milánói ediktum alapján szabad vallásgyakorlás engedélyezett a Római Birodalomban.
- Elfogadják a [niceai zsinat döntése alapján] a Szentháromság (Atya, Fiú, Szentlélek) dogmáját.
- Theodosius 380-ban rendeletben támogatja a kereszténység/katolikus kereszténység terjedését, fellép az eretneknek nyilvánított vallási irányzatokkal szemben.

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

A tanuló 3 elemre utal a témához tartozóan (3 pont): pl.

- Uthalhat a versenyző röviden a 4. század előtti időszak elemeire, amelyek relevánsak a téma kifejtésében (pl. pálfordulás, kereszténység terjedése).
- A 4. század eleji keresztényüldözések után változás áll be az állam politikai gondolkodásában, a kereszténységre az állam saját támaszaként kezd tekinteni.
- Nagy Konstantin/Constantinus szabad vallásgyakorlatot biztosít 313-tól, így megszűnnek a keresztényüldözések. A római vallás államvallás jellege megszűnik.
- Nagy Konstantin/Constantinus összehívja az I. egyetemes niceai zsinatot, ahol a keresztény hitelvek, dogmák rögzítését kimondják: pl. Szentháromság, egylényegűség-hasonló lényegűség kérdése, ünnepek helye a naptárban – húsvét, pünkösd stb.
- A kereszténységet támogató intézkedések vannak birodalmi szinten.
- Nagy Theodosius idejében válik államvallássá a kereszténység (pl. 380-as, 391-es rendelete). Róma vezetésével hivatalossá váló egyház igényli az állami szervek támogatását a hit terjesztésében, eretnek irányzatok felszámolásában. Az államvallássá válás kötelező érvényűvé tette a hit gyakorlását, akár erőszak alkalmazásával is.

Minden a témához tartozó helyes megoldás értékelhető!

Felhasznált irodalom a feladatoknál

1. feladat: Alkalmazás a keresztrejtvénynél: <https://www.eclipsecrossword.com/> (2025. 01. 02.)
2. feladat térképrészlete (az eredeti színes)
szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9. a középiskolák számára*. Oktatási Hivatal, Budapest.
(tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György) 8. oldal
3. feladat ábrája (az eredeti színes)
szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9. a középiskolák számára*. Oktatási Hivatal, Budapest.
(tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György) 80. oldal
7. feladat átalakított szövege
Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 9. (NAT 2020)*. Oktatási Hivatal.
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_04_012 (2025. 01. 05.)
8. feladat képeinek, az alkalmazás elérhetősége:
A kirakókészítő alkalmazás: <https://puzzle.org/hu/jigsaw/build?menu=content> (2025. 01. 04.)
 1. kép: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8d/Crete_-_Phaistos_disk_-_side_A.JPG
(2025. 01. 04.)
 2. kép: <http://hyperion.szepmuveszeti.hu/hu/hyperion/diatar/1027> (2025. 01. 04.)
 3. kép: <https://kretakalauz.weebly.com/knossos.html> (2025. 01. 04.)
9. feladat szövegei
Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 9. (NAT 2020)*. Oktatási Hivatal. (kivéve: e)
 - a) és h) https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_01_003 (2025. 01. 04.)
 - b) https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_04_011 (2025. 01. 04.)
 - c) https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_01_002_forraselemzes (2025. 01. 04.)
 - d) https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_04_011 (2025. 01. 04.)
 - e) <https://mult-kor.hu/egesz-europat-felugyelete-alatt-tartotta-az-egyhazi-hatalmat-kozpontosito-iii-ince-papa-20211123> (2025. 01. 04.) - Múlt-kor történelmi magazin
 - f) https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_03_009 (2025. 01. 04.)
 - g) https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_03_008 (2025. 01. 04.)
 - i) https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/lecke_01_002 (2025. 01. 04.)
10. feladat szövegei és a kép (az eredeti színes)
NKP Okostankönyv (9. évfolyam): https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/lecke_02_007
(2025. 01. 02.)